

THE FIRST COINS ISSUED IN THE PEREGRINE CITY OF ANCHIALOS

Abstract: The first emissions of Anchialos' mint are the so-called "pseudo-autonomous" coins. The analysis of these emissions revealed that Anchialos' coinage began with coins of two nominal values – first and second, each with two reverse types. Of the twelve reverse types analyzed, not only is none the same as, but none comes even close to the reverse types of later emissions with the same iconography. The earliest emissions of Anchialos' mint with their specific style and iconography represent a separate group of coins which can be referred to as early city or pre-imperial emissions. All the peregrine cities in the province of Thrace, including Anchialos, begin their coinage with the so-called "pseudo-autonomous" coins, but soon after this initial stage in their coinage, the issuance of these coins ceases and is succeeded by coins whose reverse types bear the image of the ruling emperor or a member of his family.

Author information:

Yanislav Tachev
PhD in Ancient Numismatics
<http://independent.academia.edu/YanislavTachev>
 Bulgaria

Keywords:
Anchialos, coinage, pseudo-autonomous coins, chronology

Археолози и историци отдавна са признали античните монети за едни от основните исторически извори за епохата. Невъзможно е историческо изследване без детайлното познаване на монетосеченето на изследвания район. Казаното е валидно с пълна сила и за източните провинции на Римската империя във времето I – III в. сл. Хр. (*Ботева 1997, 40*). Тяхната продукция е с особена стойност при проучването на източните територии на империята. Материализираният, достигнал до нас резултат от сътрудничеството между централната и местната администрация са отсечените в провинциалните монетарници емисии с името и изображението на съответния император или друг представител на императорското семейство. Тази им характеристика ги прави безценен извор за историческо развитие на съответния район (*Ботева 1997, 13-14*).

При детайлно изследване на отделните аспекти на анхиалското монетосечене, един от най-важните въпроси е коректното датироване на отделните градски емисии във възможно най-тесни и точни хронологически граници.

Монетосеченето на перегриналния Анхиалос започва най-вероятно по време на управлението на император Хадриан (117 – 138 г.). При урбанизирането на провинция Тракия император Траян (98 – 117 г.) организира новосъздадените градове, сред които е и Анхиалос, по подобие на елинските полиси (*Михайлов 2012, 298*).

От епиграфските паметници научаваме, че новите градове са снабдени с полисна уредба, подобна на тази на старите елински колонии (*Михайлов 2012, 142*).

В процеса на своето развитие перегриналният Анхиалос се стреми да подражава на съседните полиси, известни с вековните си традиции както в културно, така и в икономическо отношение.

През управлението на император Хадриан Анхиалос най-вероятно е вече напълно изграден град със своя административна уредба, градски площад с храмове, административни сгради, със своя монетарница и свой бог епоним – Анхиалос.

Първите емисии на анхиалската монетарница са описаните по-долу монети – два номинала с по два реверсни типа.

Тези дребни монети са предназначени за локалната икономика на Анхиалос и са чужди за трезорираните съкровища, съставени от по-късни провинциални монети, сечени в тракийските и долномизийските градове (*Юркова 1987, 114*).

Създадени по подобие на старите елински полиси, новите градове, както и получените полисен статут по-стари тракийски селища започват, подражавайки на старите елински колонии, да сечат свои градски монети. Върху аверса и реверса на тези най-ранни провинциални емисии управата на съответния град поставя най-почитаните в селището божества и митичния основател - бог епоним и закрилник, като израз по-скоро на „мека дипломация“ в този първоначален етап на установяване на римската власт.

Ранните анхиалски монети, предназначени за нуждите на местния пазар, циркулират главно в очертаванията на градската му територия.

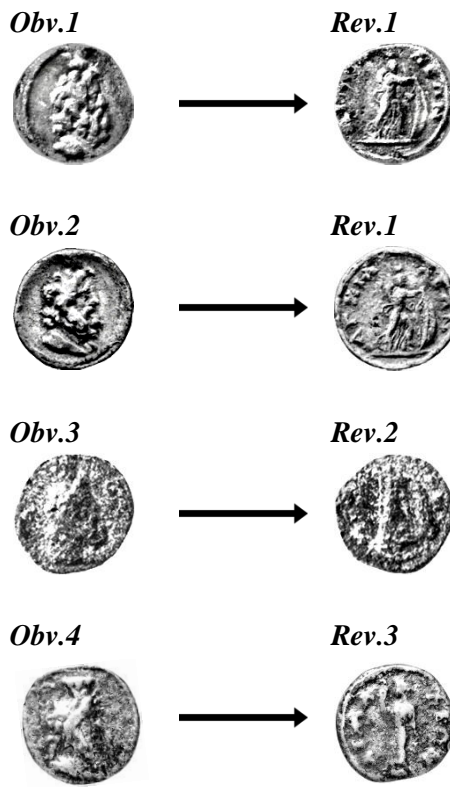
В публикуваните нумизматични корпуси, студии и статии относителната датировка на тези така наречени „псевдоавтономни“ градски монети, предшествващи монетите с императорски портрети, до настоящия момент се определя, като се сравняват иконографията, стилът на изработка и метрологичните данни с тези на дребнономиналните градски монети с императорски изображения (*Strack 1912, 210; Юркова 1987, 16*). Така относителната им датировка се разтяга чак до първата половина на III век (*Strack 1912, 210; Юркова 1987, 16-17*), тоест почти век след отсичането им. Като причина за емитирането на монетите без императорски портрети се посочват химерни прерогативи – на провинциалните градове (*Юркова 1987, 16*), а не нуждата от парични знаци, необходими за локалната им икономика в този ранен период от развитието ѝ. След дакийските войни е невъзможно да се намери логична причина за безсъдържателна демонстрация на независимост от страна на градските управи в Тракия и Долна Мизия, изразяваща се само в сеченето на дребнономинални монети.

За разлика от съседните западнопонтийски полиси с вековни традиции в монетосеченето или от римската колония Деултум, в която са настанени ветерани, получили при уволнението си *praemia militiae* (парична премия), която се равнява на двадесеткратна заплата (*Domaszewski 1908, 118; Иванов 1984, 185*), и оземление с по 200 югера (ок. 500 декара) (*Гергов 1980, 44; Драганов 2006, 30*), Анхиалос е peregrinus град, нуждаещ се от свои парични знаци за проходащата си икономика.

В настоящата публикация, изцяло онагледени с илюстрации, са систематизирани всички аверсни и реверсни печати на обработените псевдоавтономни монети и установените връзки между тях. Тези връзки са изключително важни за коректното датиране на най-ранните градски монети в контекста на монетосеченето на Анхиалос.

Псевдоавтономни монети

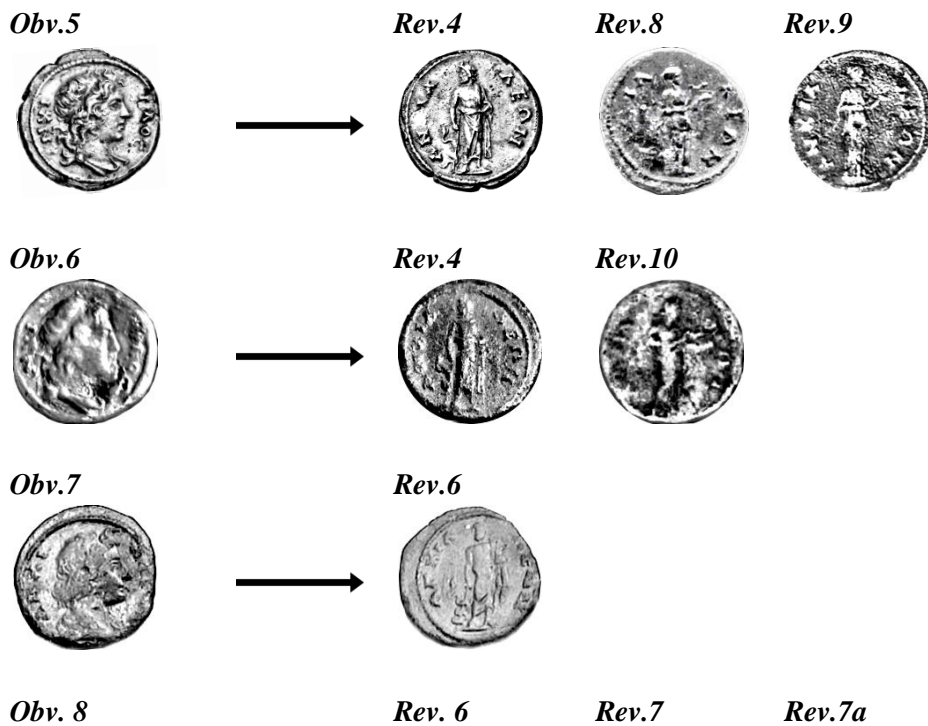
<i>I номинал</i>	
<i>Връзки между монетните печати</i>	
<i>Аверсен печат</i>	<i>Реверсен печат</i>
1	→ 1
2	→ 1
3	→ 2
4	→ 3

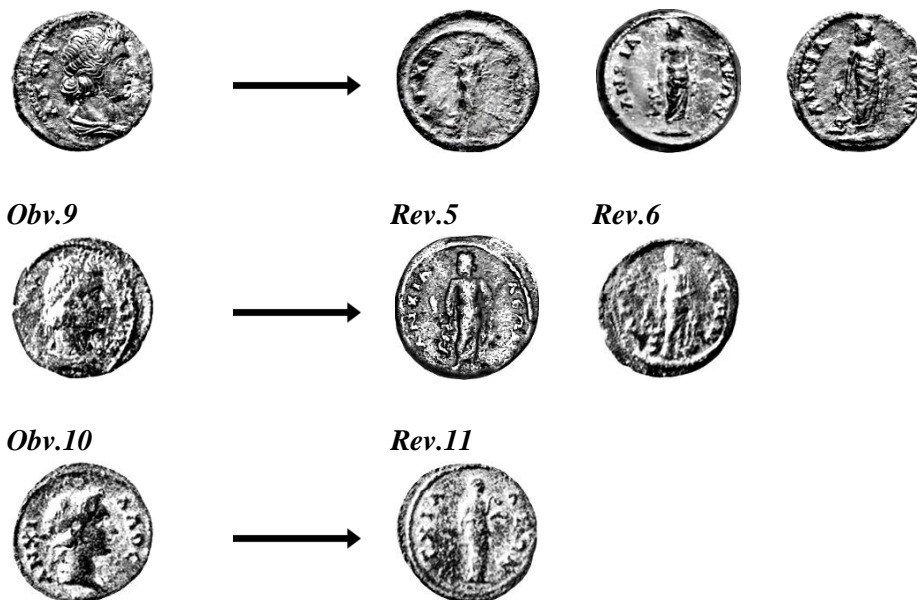

II номинал

Връзки между монетните печати

<i>Аверсен печат</i>	→	<i>Реверсен печат</i>
5	→	4; 8; 9
6	→	4; 10
7	→	6
8	→	6; 7; 7a
9	→	5; 6
10	→	11

Типове и номинали

Псевдоавтономните монети, емитирани в римския Анхиалос, са два номинала – първи и втори. Върху техните аверсни печати са представени бюстове и глави на египетски и местни божества, а не на римски владетели. Върху реверсните печати на тези монети са изобразени в цял ръст гръцки и египетски божества.

I номинал:

Тип 1. Аверс: бюст на Сарапис (Obv.1-3). Реверс: Изида Фария (Rev.1-2).

Тип 2. Аверс: същото (Obv.4). Реверс: Изида със систрум и ситула (Rev.3).

II номинал:

Тип 1. Аверс: бюст на Анхиалос (Obv.5-9). Реверс: Асклепий (Rev.4-7a).

Тип 2. Аверс: същото (Obv.5-6); глава на Анхиалос (Obv.10). Реверс: Хигия (Rev.8-11).

Интересен и необичаен е Rev.11, при който Хигия държи фиала в лявата си ръка, змията е увита около кръста ѝ, а дясната ръка, държаща ситула, е отпусната надолу.

Датиране

Проучихме двадесет и шест монети от първите анхиалски емисии, отсечени общо с десет аверсни и дванадесет реверсни печата.

При монетите от първи номинал Obv.1-4 и Rev.1-3 не се откриват общи аверсни печата между двата типа.

Монетите от втори номинал Obv.5-10 и Rev.4-11 са отсечени с шест аверсни и девет реверсни печата. Obv.5 и Obv.6 са свързани и с двата иконографски типа (Асклепий и Хигия). Използването на едни и същи аверсни печата за два различни иконографски типа е сигурен показател за синхронното им отсичане и паралелно циркулиране.

Тук не може да не отбележим, че всички печата се отличават с изящна и прецизна изработка. Най-вероятно управата на младия римски град е наела за проходащата си монетарница опитни гравьори от съседните елински полиси.

От анализа на емисиите се установи, че градското монетосечене на Анхиалос започва с два номинала монети – първи и втори, всеки с по два реверсни типа. От обработените дванадесет реверсни печата нито един не само че не съпада, но дори не се доближава стилово до реверсните печата от по-късни емисии със същата иконография (*Вж. Тачев 2018*).

Най-ранните емисии на анхиалската монетарница със своята специфична фактура и иконография представляват самостоятелна група монети, които могат да се нарекат ранни градски или предимператорски емисии.

Броят на номиналите, на иконографските типове и броят на известните до настоящия момент аверсни и реверсни печати са показател за интензивността на градското монетосечене на Анхиалос, чието начало е поставено най-вероятно през годините на управлението на император Хадриан (117 – 138 г.).

Всички peregrinalни градове в провинция Тракия, между които е и Анхиалос, започват своето монетосечене с така наречените „псевдоавтономни“ монети, но скоро след този първоначален етап в монетосеченето им емитирането на тези монети е преустановено и на тяхно място се появяват монети с изображението на актуалния император или член на неговото семейство върху аверсните им печати.

Първите емисии монети с императорски изображения в Анхиалос се появяват при император Антонин Пий (138 – 161 г.). Тези градски монети по своите метрични параметри съвпадат с номиналите на монетите от централноримското монетосечене.

References:

1. **Boteva, D.** Dolna Mizia i Trakia v rimskata imperatorska sistema (193 – 217/18 g. sl. Hr.). Sofia, 1997.
2. **Gerov, B.** Zemevladenieto v rimska Trakia i Mizia (I – III v.). – GSU FKNF (Godishnik na Sofiiskia uniwersitet” Kliment Ohridski”, Fakultet po klasicheski i novi filologii), LXXII, 2, 1977, Sofia, 1980.
3. **Draganov, D.** Monetosecheneto na Deultum. Sofia, 2006.
4. **Ivanov, R.** Zaplashtane, nagradi i nakazania v rimskata voyska prez Printsipata. – VISb (Voennoistoricheski sbornik,), 1984, 3, 180-192.
5. **Mihailov, G.** Klasicheska epigrafika. Sofia, 2012.
6. **Tachev, Y.** Monetosecheneto na Anhialos. Sofia, 2018.
7. **Jurukova, J.** Monetosecheneto na gradovete v Dolna Mizia i Trakia II – III v. Hadrianopol. Sofia, 1987.
8. **Strack, M. 1912.** Die Antiken Münzen von Thrakien. Band II/1, Berlin, 1912.
9. **von Domaszewski, A. 1908.** Die Rangordnung des römischen Heeres. Bonn, 1908.